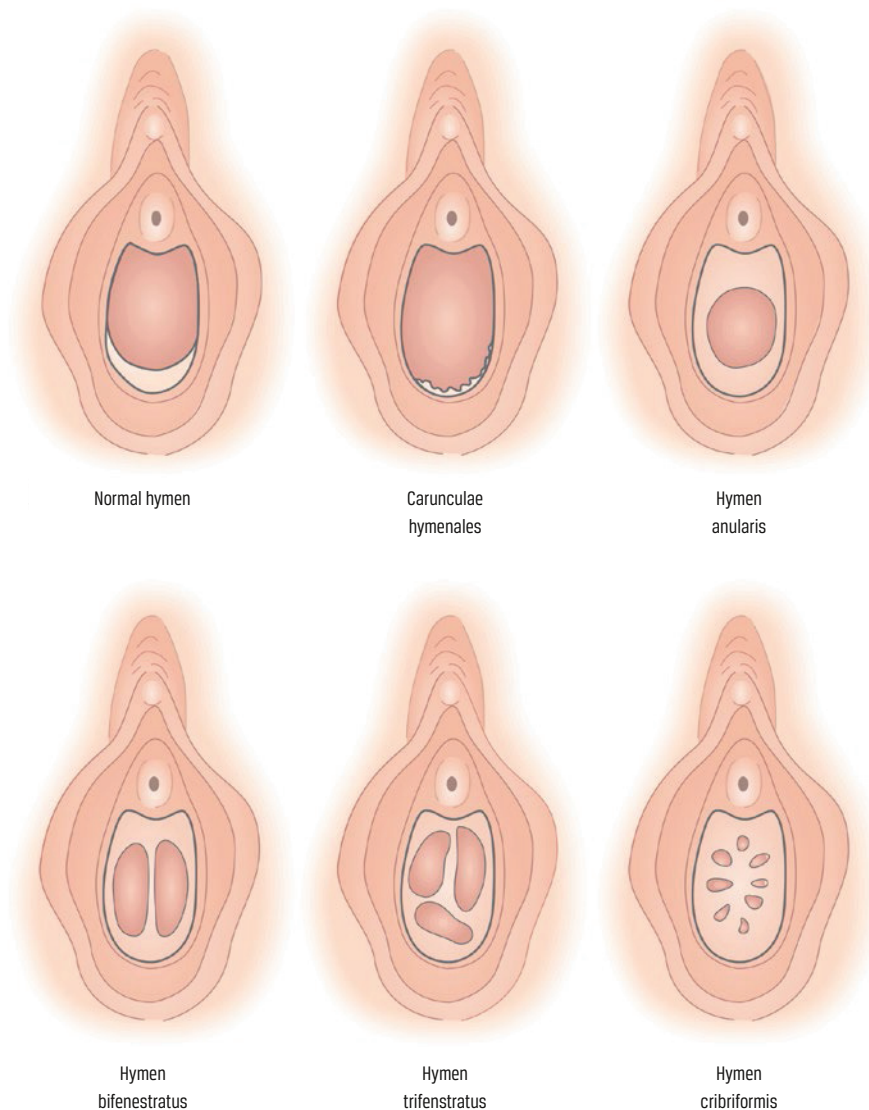

Det skal være forbudt for gynækologer at konstruere **kunstige jomfruhinder**, mener sundhedsminister Ellen Trane Nørby (V). Men et forbud vil næppe løse kvindernes situation, mener gynækologer og formanden for Det Ethiske Råd. Han peger på, at debatten centrerer sig om et lægeetisk dilemma.

»Mødom afgør liv og død«

Hymen er en slimhinderand omkring skedeåbningen. Meget få har en hinde, der dækker fuldstændigt. Hymen er ofte halvmåneformet, men kan også være hullet og strengformet. Illustration: Birgitte Lerche-Berlach

Af Ditte Damsgaard, dd@dadl.dk

»Artificial hymen kit« med kapsler, der

proppes op i skeden og sprænger ved samleje, så der flyder rød væske ud. Jomfrubeviser, hvor kvinden får lægens underskrift på, at hun er jomfru. Der er mange strategier til jomfruelighed for nogle kvinder med etnisk minoritetsbaggrund.

En af strategierne er at gå til en privat gynækolog og få strammet hullet til. Det har længe været en mulighed og har været offentligt kendt siden 00'erne, hvor det kom frem i medierne, at kvinder stod i kø til at få foretaget en mødomsoperation.

Nu mister kvinderne muligheden for at få foretaget indgrebet. Sundhedsminister Ellen Trane Nørby (V) vil med nyt lovforslag forbyde gynækologer at konstruere kunstige jomfruhinder.

Den 6. november sendte Ellen Trane Nørby lovforslaget i offentlig høring frem til den 3. december. I høringsbrevet skriver Sundhedsministeriet, at når indgrebet alene udføres for at illudere en kulturelt skabt myte om jomfruelighed, er der ikke tale om medicinsk indikation.

Ellen Trane Nørby siger til avisen Danmark:

»Jeg synes, der er markant forskel på, at man selvstændigt træffer et valg, om man vil have botox i ansigtet, eller man vil have forstørret sine bryster, og det, at vi ved, at rekonstruktion af jomfruhinde er et middelalderligt kvindeundertrykkende indgreb«.

Christine Felding, praktiserende speciallæge i gynækologi i Rungsted, og Negin Jaafar, gynækolog på Regionshospitalet

Horsens, mener ikke, at et forbud løser noget. Det går blot ud over pigerne, der frygter for deres liv, siger de.

Men hvorfor forsvarer læger et indgreb, der udelukkende har kulturelle og ingen medicinske årsager, og som måske oven i købet medvirker til at bekræfte myten om, at kvinder skal bløde ved første samleje?

Det er et nærhedsetisk dilemma, siger Gorm Greisen, formand for Det Ethiske Råd, i Ugeskriftets podcast, hvor han og to gynækologer diskuterer spørgsmålet.

»Det etiske spørgsmål bliver tydeligt i den helt nære situation. Du står som læge med en pige på 18 år. Hun beder om hjælp, men ved at hjælpe hende kan lægen bidrage til at fastholde nogle forestillinger, som er helt uberettigede, og nogle magtstrukturerer, man synes er forkerte. Og så står man i et genuint dilemma og et professionelt samvittighedsspørgsmål. Skal jeg nu hjælpe min patient i det nære, eller skal jeg kæmpe en større sag?«, siger Gorm Greisen.

I Danmark har vi meget respekt for menneskers selvbestemmelse, og derfor ville det være meget radikalt, hvis man forbød indgrebet, siger Gorm Greisen, der hellere vil lægge ansvaret hos den enkelte læge.

»Vi som læger skal nok blive bedre til at sige nej til behandlinger, vi ikke selv tror på. Det gælder ikke bare plastikkirurgi – det gælder også alt muligt andet«, siger Gorm Greisen.

Han siger desuden, at lægerne ikke er etisk forløst, bare fordi det bliver forbudt at konstruere mødomme.

»Du møder nogle, der kommer ind ad din dør og beder om hjælp. Du er jo ikke embedsmand eller tolder«, fastslår han.

FAKTA

- ▶ En mødomsoperation koster 5.000-10.000 kroner.
- ▶ I Christine Feldings praksis opererede hun ca. 100 kvinder om året.
- ▶ Lovforslaget drejer sig om § 72a, der skal forbyde at konstruere kunstig hymen for skedeindgangen af andre end medicinske årsager (Kilde: Sundhedsministeriet).
- ▶ Det skal f.eks. være forbudt at konstruere en »jomfruhinde«, der har til formål at briste ved samleje. Dette gælder på offentlige såvel som private sygehuse og klinikker (Kilde: Sundhedsministeriet)
- ▶ Forbuddet omfatter således ikke indgreb, der udføres af medicinske årsager (Kilde: Sundhedsministeriet)
- ▶ Det Ethiske Råd skal drøfte lovforslaget på et møde inden den 3. december.

Registreres ikke i journalerne

Praktiserende speciallæge i gynækologi Christine Felding peger på, at det er uvist, hvor mange piger det drejer sig om. Mange af dem figurerer ikke i systemet, de bliver ikke registreret i journaler af frygt for, at nogen skulle finde ud af, at de har fået foretaget indgrebet.

»Jeg har ikke tal og statistik på dem, og vi kan heller ikke finde dem i systemet. De bliver ikke registreret som normale patienter af samme grund. Det skal ikke være sådan, at nogen kan ringe og spørge – hverken journalister eller mænd. Det var vel nogle stykker om måneden, og jeg gjorde det i mange år«, siger Christine Felding, der har foretaget indgrebet siden 1990'erne, men nu er stoppet med det.

Til sidst kom der nemlig alt for mange, og kvinderne tog meget tid, ringede flere gange om ugen og sendte mange mail.

Var du med til at opretholde en myte, da du lavede indgrebet?

»Jeg gjorde det for at hjælpe pigerne. Det er ikke noget med at opretholde myter. Jeg kan ikke afmytificere noget som helst«, siger hun.

Christine Felding mener ikke, at Sundhedsministeren ved, hvad hun taler om.

»For det første tror jeg ikke, hun har talt med pigerne. Det er jo ikke deres skyld. Hvorfor skal deres liv ødelægges, fordi ministeren har fået en lys idé. Enten tager pigerne så til hjemlandet og får det lavet der, eller også finder deres brødre og far ud af det, og så bliver de tæsket ihjel«, siger hun.

»For det andet mener jeg, at oplysning er vejen frem – ligesom det nu er lykkedes at nedbringe antallet af omskæringer af kvinder ved hjælp af oplysning til forældrene. Der kunne ministeren måske gøre en indsats«, fortsætter hun.

Gynækologer tager blodpenge

Gynækolog på Regionshospitalet Horsens Negin Jaafar siger, at vi kun har set toppen af isbjerget, og at der er tale om langt flere kvinder, der får foretaget operationer, enten i Danmark eller i udlandet af folk, der ikke er læger.

Hun foretager ikke indgrebet, men driver en brevkasse, hvor hun dagligt modtager beskeder fra kvinder i Danmark og i udlandet. Fra brevkassen ved Negin Jaafar, at det drejer sig om mange kvinder, siger hun.

Özlem Cekic, sygeplejerske og aktivist i kampagnen #StopJomfruMyten, er en af dem, der har kritiseret de gy-

nækologer, der udfører indgrebet. Danske gynækologer tager blodpenge, når de opererer en fiktiv jomfruhinde på raske unge kvinder, skriver hun i en kronik i Politiken.

De, der kritiserer gynækologerne, bør i stedet komme med løsninger, mener Negin Jaafar.

»Det nytter ikke at dæmonisere de læger, der gør det. Vi skal arbejde med oplysning. På de fleste folkeskoler bliver de fleste børn taget ud af seksualundervisningen. Der skulle komme en lov om det i stedet for, og vi skal have seksualundervisning allerede på asylycentrene«, siger hun og fortsætter:

»Jeg tror, pigerne finder en løsning selv. De tager til udlandet eller får gjort det af nogen, der ikke er professionelle«.

Hun peger på, at lovforslaget straffer de forkerte.

»Folk med den kulturbaggrund klapper i hænderne og siger 'fedt, Ellen Trane. Så er der ikke nogen af vores piger, der kan snyde sig til at være kunstige jomfruer'«, siger hun.

Hun mener ikke, at læger har andet valg end at hjælpe kvinderne.

»Når man står over for en patient, der siger, at hun bliver slået ihjel og bliver udsat for fysisk og psykisk vold resten af sine dage, så er man nødt til at tage det alvorligt. Det her er ikke bare bryster og fillers i læberne. Mødommen afgør liv og død, og det er dybt alvorligt«, siger Negin Jaafar. ♦

 Find podcasten på [Ugeskriftet.dk/se-og-lyt](https://ugeskriftet.dk/se-og-lyt) og hør »Kunstige jomfruhinder?«, hvor vi tager debatten om lovforslaget.